

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд:

„ПРЕВЕНЦИЯ НА ДАНЪЧНИТЕ ИЗМАМИ ПРИ ТЪРГОВИЯ С ГОРИВА
И НЕФТОПРОДУКТИ В БЪЛГАРИЯ“

с автор докт. Стефан Пешов, D020219175, катедра „Финанси и
кредит“ при СА „Д. А. Ценов“

От рецензент:

Доц. д-р Марин Маринов от СА „Д. А. Ценов“

Научна специалност на рецензента:

„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Звено, където докторанта е зачислен:

Катедра „Финанси и кредит“ и факултет „Финанси“ при СА „Д.А. Ценов“ –
Свищов

Форма на докторантура: Задочна

Докторска програма: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка
(Финанси)“

Научен ръководител на докторанта:

доц. д-р Людмил Кръстев от катедра „Финанси и кредит“ към факултет
„Финанси“ при СА „Д.А. Ценов“ – Свищов

I. **Общо представяне на дисертационния труд, преценка на формата и структурата на дисертационния труд**

Рецензията е изготвена съобразно стандартна за СА „Д. А. Ценов“ структура на рецензия за придобиване на ОНС „Доктор“, която е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в РБългария, Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в РБългария и ПРАС в СА „Д.А. Ценов“.

Обект на изследването са случаите на неправомерни действия в данъчните практики при търговията с горива и нефтопродукти.

Предмет на изследването са начините за ограничаване и превенция на данъчни измами в сектора на търговия с горива и нефтопродукти.

Основната цел на дисертационния труд е да се проучат и изведат инструментите за превенция на данъчните измами при търговията с горива и нефтопродукти.

Изследователската теза е, че превенцията на данъчните измами при търговията с горива и нефтопродукти спомага за повишаване събираемостта на приходите и намаляване дела на сивата икономика.

Дисертацията е в обем от 167 стандартни страници. Тя съдържа 27 таблици и 13 фигури, като са посочени и 101 цитирани или използвани източници. В структурно отношение включва въведение, три глави, заключение.

Актуалността на настоящата разработка се определя от изследването на един важен проблем – загубата на публичен ресурс поради данъчни измами.

Разглеждането на посочения проблем определя актуалността и дисертабилността на настоящата разработка, която отговаря на стандартите за провеждане на съвременно научно изследване.

Съдържанието на дисертацията е структурирано в три глави. Авторът има задълбочени научни познания в областта на търговията с нефтопродукти, данъчните измами и мерките за тяхната превенция. Това прави неговото изследване значимо както за теорията, така и за практиката.

II. Научна и съдържателна оценка на разработката

Авторът представя една актуална разработка, свързана с мерките срещу данъчните измами при търговията с горива и нефтопродукти. Той задълбочено е изследвал потреблението на горива, както и размерът на декларираното и недеклаираното гориво. Също така авторът на дисертационния труд е изследвал акцизните ставки върху горивата както в България, така и в страните от ЕС. Добро впечатление прави познанията в областта на данъчното облагане на горивата и данъчното законодателство.

В своето изследване авторът е представил различните форми на данъчни измами при търговия с горива и нефтопродукти. Както той правилно е отбелязал, повишаването на събираемостта на данъците върху търговията с горива ще доведе до повишаване на приходите в държавния бюджет, без необходимостта от повишаване на данъчните ставки. В тази връзка той подробно е изследвал структурата на приходите в държавния бюджет, като логично е достигнал до извода, че най-голямото приходно перо в държавния бюджет са акциз и данък върху добавената стойност. От тази гледна точка авторът на разработката ясно е аргументирал необходимостта от повишаване на събираемостта на данъците при търговията с горива и нефтопродукти.

В своята разработка авторът е предложил конкретни мерки за повишаване на събираемостта на данъците при търговията с горива и нефтопродукти. Тези мерки са насочени както към внедряване на

програми за маркиране на горивото, така и към „осветяване“ на веригата за доставката на горивото по линията – производство - склад на гориво – крайно потребление.

III. Научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд

В автореферата към дисертационния труд авторът е извел следните научни приноси:

1. Изследвани са ролята и значението на непреките данъчни приходи като ключови инструменти на фискалната политика в България. В този контекст е обоснована актуалността на проблемите, свързани с провежданата акцизна политика, които продължават да представляват съществен интерес както за институциите на Европейския съюз, така и за националните законодателни и изпълнителни органи, финансовата администрация, икономическите субекти и крайните потребители на акцизни стоки.
2. Извършен е задълбочен критичен анализ на научната литература, свързана с развитието и функционирането на данъчната система, разглеждана в нейните национално-икономически, фискални и социални измерения. В частност е анализирано въздействието на данъчните реформи върху макро- и микроикономическите процеси, както и върху поведението на основните икономически агенти – предприятията, домакинствата и държавата. Доказва се, че именно взаимодействието между тези субекти е определящо за икономическото развитие и за постигането на устойчив и дългосрочен икономически растеж.

3. Установено е, че съществуващите контролни механизми за противодействие на данъчните измами в сектора на горивата и нефтопродуктите не са достатъчно ефективни. Аргументира се, че нарастването на тези практики води до намаляване на фискалния принос от съответния сектор и до необходимост от компенсиране на загубите чрез увеличено данъчно натоварване върху други групи данъкоплатци. В тази връзка е предложено разработването и внедряването на цялостна и ефективна програма за превенция и ограничаване на измамите с горива и нефтопродукти в България.

4. На основата на анализ на реални данни и действащото акцизно законодателство е формулирано предложение за въвеждане на допълнителен данък върху горивата под формата на надбавка към съществуващите акцизни ставки за бензин и дизелово гориво, прилагани в държавите-членки на Европейския съюз. Обосновано е, че подобен подход би позволил избягване на допълнителни административни разходи, свързани със създаването на нови данъчни структури, като същевременно се използва вече установена и хармонизирана данъчна основа.

IV. Критични бележки и препоръки по дисертационния труд

Авторът би следвало по-ясно да аргументира ползите за държавния бюджет от въвеждането на мерки за противодействие на данъчните измами в България, като например програми за маркиране на горивото.

Към докторанта са отправени следните въпроси:

1. Може ли да бъде оценен финансовият ефект от внедряването на програма за маркиране на горивото?

2. Възможно ли е да бъдат представени приблизителни данни, свързани със загуби за държавния бюджет, причинени от данъчни измами при търговия с горива и нефтопродукти?

V. Обобщено заключение и оценка

Дисертацията представлява завършен и добре структуриран научен труд, което ми дава основание да поставя положителна оценка. В заключение, формулирам пред уважаемото Научно жури да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)” на докторант Стефан Пешов, D020219175.

18.05.2026 г.

Гр. Свищов

Рецензент:

(Доц. д-р ~~Марин~~ Маринов)